

Lieta T-138/03

É. R. u.c.

pret

Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Kopienu Komisiju

Kopējā lauksaimniecības politika — Dzīvnieku veselība — Govju sūkļveida encefalopātija (“govju trakumsērga”) — Kreicfelda-Jakoba slimības jauns paveids — Prasība par zaudējumu atlīdzību — Ārpuslīgumiskā atbildība — Kopienas atbildība, nepastāvot tās struktūrvienību prettiesiskai rīcībai — Kaitējums — Cēloņsakarība — Formas trūkumi — Vienlaicīgi notiekošas tiesvedības valsts tiesās — Noilgums — Nepieņemamība

Pirmās instances tiesas (pirmā palāta) 2006. gada 13. decembra spriedums . . . II - 4928

Sprieduma kopsavilkums

1. *Tiesvedība — Pieteikums par lietas ierosināšanu — Formas prasības (Tiesas Statūtu 21. pants; Pirmās instances tiesas reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkts)*

2. *Prasība par zaudējumu atlīdzību — Patstāvīgs raksturs — Iekšēju tiesību aizsardzības līdzekļu izsmelšana — Izņēmums — Neiespējamība iegūt atlīdzību valsts tiesā*
(EKL 235. pants un 288. panta otrā daļa)
3. *Prasība par zaudējumu atlīdzību — Noilguma termiņš — Atskaites datums*
(Tiesas Statūtu 46. pants)
4. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi*
(EKL 288. panta otrā daļa)
5. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi*
(EKL 288. panta otrā daļa)
6. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi*
(EKL 288. panta otrā daļa)

1. Saskaņā ar Eiropas Kopienų Tiesas Statūtu 21. pantu un Pirmās instances tiesas reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu ikvienā prasības pieteikumā ir jānorāda prasības priekšmets un jāietver izvirzīto pamatu kopsavilkums. Nolūkā nodrošināt tiesisko drošību un pareizu tiesas spriešanu, lai prasība būtu pieņemama, galvenajiem faktiskajiem un tiesību apstākļiem, ar ko tā pamatota, ir jāizriet — vismaz kopsavilkuma veidā, tomēr saskaņoti un saprotami — no paša prasības pieteikuma teksta. Lai izpildītu šīs prasības, prasības pieteikumā par tādu zaudējumu atlīdzināšanu, ko, iespējams, ir radījusi Kopienų iestāde, ir jābūt ietvertiem pierādījumiem, kuri ļautu identificēt rīcību, kurā prasītājs vaino iestādi, iemesliem, kuru dēļ tas uzskata, ka pastāv cēloņsakarība starp šādu rīcību, un, iespējams, ciestajiem zaudējumiem, kā arī šādu zaudējumu raksturu un apmēru.

(sal. ar 34. punktu)

2. Prasība par zaudējumu atlīdzību atbilstoši EKL 235. pantam un 288. panta otrās daļas noteikumiem ir ieviesta kā patstāvīgs prasības veids ar īpašu nozīmi tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmā; šādas prasības celšanā ir jāievēro nosacījumi, kas ir izvirzīti atbilstoši prasības mērķim. Šī prasība tomēr ir jāvērtē, ņemot vērā indivīdiem paredzēto tiesu

aizsardzības sistēmu kopumā, un līdz ar to prasības pieņemamība atsevišķos gadījumos var būt atkarīga no tā, vai ir izmantoti tie pieejamie iekšējie tiesību aizsardzības līdzekļi, kas ir paredzēti valsts iestādes lēmuma atcelšanai. Lai tā būtu, šādiem valsts iekšējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem jāspēj efektīvi nodrošināt attiecīgo indivīdu tiesību aizsardzību un jāpastāv iespējai, ka šāda tiesību aizsardzības līdzekļa izmantošanas rezultātā tiek saņemta atlīdzība par it kā radītajiem zaudējumiem.

prasības par atlīdzību — viena pret valsti, kas celta valsts tiesā, un otra pret Kopienu, kas celta Kopienu tiesā, — pirms noteikt zaudējumu apmēru, par ko Kopiena ir saucama pie atbildības, var izrādīties nepieciešams nogaidīt, līdz valsts tiesa pasludina spriedumu par iespējamo dalībvalsts atbildību; tādējādi tiktu novērsta iespēja prasītājam saņemt nepietiekamu vai pārmērīgu kompensāciju, pateicoties atšķirībām divu dažādo tiesu vērtējumā. Šis jautājums tomēr neattiecas uz Kopienu tiesā celtās prasības pieņemamību, bet gan uz Kopienu tiesas piespriežamās atlīdzības apmēra galīgo noteikšanu.

Šāda situācija nepastāv, jo, pirmkārt, atlīdzību par prasītāju norādītajiem zaudējumiem pat daļēji nav iespējams iegūt, ceļot prasību par atsevišķa valsts iestāžu pieņemta akta vai vairāku aktu atcelšanu, un, otrkārt, prasītāju celtā prasība par zaudējumu atlīdzību ir pamatota ar Padomes un Komisijas it kā prettiesiskajām darbībām. Ņemot vērā, ka Kopienu tiesu kompetencē atbilstoši EKL 288. pantam ir izskatīt lietas par tādu zaudējumu atlīdzināšanu, par kuriem ir vainojama Kopiena, valsts iekšējie tiesību aizsardzības līdzekļi nevar *ipso facto* šajā lietā prasītājiem nodrošināt viņu tiesību efektīvu aizsardzību, t.i., visu zaudējumu atlīdzību, par ko viņi ir cēlušī prasību.

(sal. ar 40.–42. punktu)

Gadījumā, ja par vieniem un tiem pašiem zaudējumiem ir celtas divas

3. Tiesas Statūtu 46. pantā paredzētais piecu gadu noilguma termiņš lietām pret Kopienu sakarā ar ārpusligumisko atbildību tomēr nevar sākties, pirms nav izpildīti visi nosacījumi, kam ir pakļauts atlīdzināšanas pienākums, un gadījumos, kad atbildība izriet no normatīviem aktiem, — pirms iestājušās tās minēto

aktu sekas, kas rada kaitējumu. Gadījumā, kad cietušais kaitējumu izraisījušo faktu ir varējis uzzināt tikai novēloti, noilguma termiņš attiecībā uz viņu sākas tikai tad, kad viņš šo faktu ir uzzinājis.

ierobežota rīcības brīvība vai tās nav vispār, tad vienkāršs Kopienu tiesību pārkāpums var būt pietiekams, lai uzskatītu, ka pastāv pietiekami būtisks pārkāpums.

(sal. ar 49. punktu)

Ja viens no minētajiem kritērijiem nav izpildīts, prasība ir pilnībā jānoraida, nepārbaudot citus kritērijus.

4. Lai iestātos Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība par tās iestāžu prettiesisku rīcību EKL 288. panta otrās daļas nozīmē, ir jābūt izpildītiem šādiem kritērijiem: iestādēm pārvestās rīcības prettiesiskums, zaudējumu esamība un cēloņsakarības esamība starp norādīto rīcību un zaudējumiem.

(sal. ar 99.–101. punktu)

5. Cēloņsakarība EKL 288. panta otrās daļas nozīmē pastāv, ja ir tieša faktiska cēloņsakarība starp attiecīgās iestādes pieļauto kļūdu un norādītajiem zaudējumiem, un šīs sakarības esamība ir jāpierāda prasītājam.

Attiecībā uz pirmo no minētajiem kritērijiem pastāv prasība, ka ir jāpierāda pietiekami būtisks tādas tiesību normas pārkāpums, ar ko privātpersonām ir piešķirtas kādas tiesības. Runājot par prasību, ka pārkāpumam ir jābūt pietiekami būtiskam, noteicošais kritērijs, kas pierāda, ka šī prasība ir izpildīta, ir tas, ka attiecīgā Kopienas iestāde acīmredzami un būtiski ir pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas. Ja šai iestādei ir visnotaļ

Tādā jomā kā dzīvnieku un cilvēku veselība šādas sakarības esamība ir jānosaka, izvērtējot darbības, kuras Kopienas iestādēm var pieprasīt veikt, ņemot vērā tālaika zinātnisko atziņu saturu. Turklāt gadījumos, kad rīcība, kura, iespējams, ir radījusi kaitējumu, ir

bezdarbība, īpaši ir nepieciešama pārlicība, ka minēto kaitējumu ir radījusi tieši konkrētā bezdarbība, un ka tas nevarētu būt radies no citas rīcības, kas ir nošķirama no rīcības, kurā tiek vainotas šīs pašas iestādes.

6. Gadījumā, ja zaudējumi ir radušies tādas Kopienu iestāžu rīcības dēļ, kuras prettiesiskums nav pierādīts, Kopienas ārpusligumiskā atbildība var iestāties, ja ir izpildīti pilnīgi visi nosacījumi par patiesi pastāvošiem zaudējumiem, cēloņsakarību starp šiem zaudējumiem un Kopienu iestāžu rīcību, kā arī par attiecīgā kaitējuma ārkārtējo un īpašo raksturu.

(sal. ar 103., 133. un 134. punktu)

(sal. ar 153. punktu)